

מן התלמוד

סדר מועד,
 מסכת יומא, דף מ"ג

"אמר רבי אסי: כי הוּוּ בה רבי יוחנן וריש לקיש
 בפרה, לא מסקי מינה אלא כמאי דמסיק תעלא
 מבי כרבא".

תעלא - שועל
 בי כרבא - שדה חרוש

הסבר: אמר רבי אסי: כאשר עסקו רבי יוחנן וריש
 לקיש בפרשת פרה אדומה, לא הצליחו לפרש
 אותה בשלמותה, אלא רק מעט, כמו העפר
 המועט שמעלה השועל ברגליו בשדה חרוש.

על המפה

חבל הארץ גליציה

גליציה היא חבל ארץ במזרח ומרכז
 אירופה. במאה ה-14 היא הייתה שייכת
 לפולין, ולאחר מכן הפכה לחלק
 מהאימפריה האוסטרית. בעקבות מלחמת
 העולם השנייה היא חולקה בין אוקראינה
 לפולין. העיר המרכזית במחוז במזרח
 גליציה היא לבוב, המכונה גם למברג,
 והעיר המרכזית במערב גליציה הייתה
 קרקוב. יהודים התיישבו בגליציה במאה
 ה-11, והקהילה גדלה עד שמנתה קרוב
 ל-10% מהאוכלוסייה. היהודים ישבו
 בעיירות ובכפרים והיו בעיקר בעלי
 מלאכה. רבים מיהודי גליציה השתייכו
 לחסידויות כמו בעלז, צאנז, קומרנא
 ורוז'ין, וכמו כן הייתה פעילה שם תנועת
 ההשכלה. רוב יהודי גליציה נרצחו
 בשואה.

מגדל העירייה בקרקוב
 (Wikipedia, Ingo Mehling)

סדר מועד | מסכת יומא מ"ב-מ"ח
 פרשת בהעלותך | י"ב-י"ח בסיון (23-29 למאי)

דף מ"ב: פרה אדומה

**אדם שנטמא ממת - צריך להזות (להתיז)
 עליו מים של אפר של פרה אדומה, וכך הוא
 נהיה טהור.**

אם ברפת מסוימת נולדה עגלה אדומה,
 מגדלים אותה בזירות, שלא תיפצע,
 חלילה, ותהיה בעלת מום. נזהרים גם שלא
 לעבוד בה כל עבודה, כי זה יפסול אותה.

אם היו רוצים לקחת את הפרה האדומה
 להר הזיתים, שם היו שוחטים אותה - אבל הפרה עקשנית, ואינה מוכנה לזוז
 בשום אופן - מה עושים?

לכאורה אפשר להציב לפנייה פרה אחרת, למשל, פרה בצבע שחור, וכשהפרה
 האדומה תראה שהפרה השחורה הולכת, היא תלך אחריה, אולם חכמים לא התירו
 זאת. הם חששו כי אנשים יראו שלמעות פרה אדומה לוקחים גם פרה שחורה,
 והם יחשבו שלא צריך פרה אדומה דוקא.

דף מ"ג: מצות הקטרת הקטורת

במשנה הנלמדת בדף זה, לומדים על מצות הקטרת הקטורת.

הקטורת היא בשמים שנטחנו היטב, ושרפו אותם על המזבח.

**את הקטורת הקטירו פעמים בכל יום. פעם אחת בבוקר ופעם אחת בערב, על
 "מזבח הזהב", שהיה בתוך ההיכל שבבית המקדש.**

ביום הכיפורים, מקטירים קטורת נוספת, בתוך קודש הקודשים.

הכוהן הגדול נטל ביד אחת מחתה (כמו יעה) ובה גחלים בוערות, וביד השנייה
 החזיק כלי עם קטורת, ונכנס לקודש הקודשים.

בקודש הקודשים לא היה מזבח, לכן הוא הניח את המחתה עם הגחלים על
 הקרקע, ונטל את הקטורת והניחה על הגחלים.

דף מ"ד: המלאכים והכוהן הגדול

ביום הכיפורים, הכוהן הגדול עובד בהיכל ובקודש הקודשים שבבית המקדש.

**בשעה שהכוהן הגדול עובד בקודש הקודשים, אסור לאף אדם להיכנס אפילו
 להיכל שלפני קודש הקודשים. יודעים זאת מן הפסוק בויקרא: "וכל אדם לא
 יהיה באהל מועד", כשהכוהן הגדול נכנס לשם ביום הכיפורים.**

מעניין לגלות, שלא רק לבני אדם אסור להיכנס, אלא אפילו למלאכים אסור.

אם תשאלו - הרי מלאכים אינם בני אדם, ובפסוק נאמר "וכל אדם לא יהיה באהל
 מועד" - רק בני אדם, לא מלאכים?

עונה על כך התלמוד שגם המלאכים נקראים אדם, כי הנביא יחזקאל ראה פעם
 מלאכים בחזיון נבואה, והיו להם פנים של אדם.

לכן אמרה התורה "וכל אדם", כל מי שאפשר לקרוא לו אדם, גם בני אדם, וגם
 מלאכים שנקראים "אדם" (על פי תלמוד ירושלמי יומא).

חברותא

★ | מן ההסטוריה

הקמת רשת החינוך ובתי הספר לבנות 'בית יעקב'.

בתחילת המאה ה-20 היה מצבן החינוכי של בנות יהודיות רבות כפי רע. העוני והדלות מצד אחד, ורוחות של השכלה, רפורמה ותרבויות זרות מצד שני, היכו קשות בחינוכן של בנות ישראל, גרמו להתבוללות, לנטישת הדת ולאובדן הזהות היהודית. על רקע זה יזמה שרה שניר, מחנכת חרדית מהעיר קרקוב בפולין, הקמת מוסדות חינוך לבנות בגילאי הנערות והבחרות כדי שהן תקבלנה כלים לחיים, חינוך יהודי, מסגרת חברתית ודמויות חינוכיות שתשפיענה עליהן, ובמקביל גם תרכושנה מקצוע לחיים. בשנת תרע"ח-1918 נפתחה הכיתה הראשונה לבנות בגילאי 13-14. במשך השנים עקב הצורך הגובר והולך התרחבה רשת החינוך בית יעקב, ועם פרוץ השואה היו בפולין ובליטא קרוב לשלוש מאות בתי ספר "בית יעקב", בהן למדו כ-25,000 תלמידות. עם חורבן יהדות אירופה בתקופת השואה חרבו גם כל בתי הספר של הרשת באירופה. לאחר השואה, הוקמו מחדש ברחבי העולם בתי ספר חרדיים לבנות, וכולם נושאים את השם "בית יעקב", על שם הפסוק: 'בית יעקב לכו ונלכה באור ה'.

כיתת הבוגרות השנייה של 'בית יעקב', 1934, לודז' (Wikipedia)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

דני בן ה-14 לא מתאמץ בלימודים, לא מתכוון למבחנים, ולא מבצע את המטלות הנדרשות. כל פעם שמתקרב תאריך של מבחן חשוב דני מבקש מההורים שישלמו למורה פרטי, כדי שזה יעזור לו לעבור את המבחנים. ההתנהגות הזו של דני עוררה ויכוח במשפחה האם לשלם עבור מורה פרטי או לא.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שאם בזכות מורה פרטי דני כן מצליח בסוף אז צריך לעזור לו עכשיו כדי שלא יכשל וכדי לחזק את הביטחון העצמי, וב"ה עוד יבואו ימים ושנים שבהם הוא גם ילמד להתאמץ ולהשתדל. כרגע אם זה מה שיעזור לו אז צריך לעזור לו באופן הזה של מורה פרטי.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שאם דני יתרגל לכך שמשלמים לו תמיד עבור מורה פרטי, הוא יתרגל לא להתאמץ ולא להשתדל להצליח, וגם אם בזכות המורה הפרטי הוא יצליח במבחנים, זה לא יקנה לו הרגלי למידה טובים, ולא ילמד אותו להתאמץ ולהשתדל לבד.

...ואיך? פתרונות?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'והתפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

מי אני?

1. נולדה בקרקוב בשנת תרמ"ג-1883. נפטרה ונקברה בקרקוב בגיל 52 בשנת תרצ"ה-1935.
2. הייתה מחנכת, סופרת, מחזאית, ומייסדת רשת החינוך "בית יעקב" לחינוך חרדי לבנות.
3. פרסמה ספרים רבים - סיפורים, ספרי ילדים, מחזות, מאמרים בנושאי חינוך והדרכה דתית.
4. ייסדה את הסתדרות "בנות אגודת ישראל", תנועת בת של "אגודת ישראל" שיועדה לנשים.

חמדת של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

מצוות עשה שהזמן גרמן

מצוות עשה שהזמן גרמן הן מצוות שמקיימים רק בזמנים מסוימים, כמו אכילת מצה בפסח, ישיבה בסוכה, הנחת תפילין ביום ולא בלילה, וכדומה. בדרך כלל נשים פטורות ממצוות עשה של הזמן גרמן, אבל ישנם מקרים יוצאי דופן בהם הן חייבות.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0	בפירוש מדרש לפי	
															
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 וגלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אינו	-3760 בריאת העולם

סדר מועד | מסכת יומא, דפים מ"ה - מ"ח

דף מ"ה: שבעה סוגים של זהב

בכל ימות השנה, המחנה (המחנה היא כף גדולה), בה לקחו גחלים מן המזבח, היתה עשויה כסף, אך ביום הכיפורים השתמשו במחנה עשויה זהב.

יש שבעה סוגים שונים של זהב. יש זהב רגיל, סתם זהב. יש זהב טוב יותר שנקרא "זהב טוב". יש גם "זהב אופיר", המגיע מארץ אופיר, והוא זהב חשוב מאוד. בספר מלכים מסופר, ששלמה המלך עליו השלום, שלח אניות לארץ אופיר כדי להביא ממנה זהב. יש עוד סוג של זהב מעניין מאוד, קוראים לו "זהב שחוט". הזהב הזה רך מאוד, ואפשר לעשות ממנו חוטים ולתפור ממנו בגד. הזהב היקר ביותר מכונה "זהב פרוים". צבעו של זהב זה הוא אדום, ודומה לדם של פרים, ולכן הוא מכונה "פרוים". המחנה של הכוהן הגדול ביום הכיפורים, היתה עשויה מ"זהב פרוים". הכוהן נטל בה את הגחלים לקודש הקודשים, הניחה על הארץ ופיזר קטורת על הגחלים.

דף מ"ו: "אש המערכה"

"אש המערכה" היא האש שדלקה על המזבח, ויש מצוה שהיא תבער תמיד, ואסור לכבות אותה. במשכן היה מזבח עשוי מנחושת, וכאשר שלמה המלך בנה את בית המקדש הראשון, הוא בנה במקומו מזבח מאבנים. בברייתא מסופר, כי כשמשוה רבנו הקים את המשכן, ירדה אש משמים על המזבח, והאש הזו נשארה תמיד. גם כשפרקו את המשכן ונסעו למקום אחר, הניחו מכסה על האש, כדי לשמור עליה בדרך. האש נשארה על המזבח 486 שנים, וכאשר נבנה המזבח החדש בבית המקדש הראשון, עברה האש אליו והיא נשארה עליו עד תקופתו של המלך הרשע מנשה.

דף מ"ז: רבי ישמעאל בן קמחית

היה כוהן גדול בשם רבי ישמעאל בן קמחית. ביום הכיפורים, רבי ישמעאל בן קמחית התחיל לעבוד בבית המקדש, ולפתע הודיעו לו, כי המלך של הגוים צריך לדבר איתו בדחיפות. עכשיו. יצא הכוהן הגדול מבית המקדש אל המלך, כי לגוי אסור להיכנס לבית המקדש. והם דיברו, ואולם בזמן שדיברו ניתז רוק מפיו של המלך על הבגדים של רבי ישמעאל בן קמחית. רבי ישמעאל בן קמחית הצטער מאוד, כי חכמים תיקנו, שרוק של נוכרי מטמא, ועכשיו הוא כבר לא יכול להמשיך לעבוד בבית המקדש, כי הוא טמא. לא היתה ברירה, ומינו את אחיו, שיהיה כוהן גדול במקומו.

לקמחית, אימו של רבי ישמעאל, היו שבעה בנים, וכולם היו כוהנים גדולים. היא זכתה לכהן מפני שהיא הקפידה מאוד להיות צנועה.

דף מ"ח: תיקו

"תיקו" היא מילה ארמית שתרגומה הוא "תעמוד". לפעמים הגמרא מביאה שאלה, או ספק, שאין יודעים את התשובה עליה, והגמרא אומרת "תיקו" - השאלה נשארה לעמוד. אין תשובה. ממתנינים לאלה הנביא זכור לטוב, שיענה תשובה ויפתור את השאלה.

בדף זה הגמרא מביאה שאלות שונות שחכמים לא ידעו את התשובה עליהן. למשל, כשאדם מביא מנחה של סולת לבית המקדש, מקריבים על המזבח חלק מן המנחה - "קומץ המנחה". לפני שמקריבים את "קומץ המנחה" צריך להניח אותו בתוך "כלי שרת", כלי של בית המקדש. האמורא מר בר רב אשי הסתפק, מה הדין אם הכוהן טעה והפך כלי שרת ואז הניח עליו את "קומץ המנחה", האם הקומץ כשר, או שמא צריך להניח אותו דוקא בתוך כלי השרת? התשובה היא - תיקו. האמוראים לא ידעו מה התשובה.

דבר תורה

בנייתה של מנורת המשכן, המזכרת בתחילת פרשתנו, הייתה מהמורכבות והמסובכות ביותר מכל כלי המשכן. המנורה הייתה מורכבת משבעה קנים, כפתורים ופרחים, אשר כולם היו חייבים להיעשות ממקשה אחת, ואפילו משה רבנו "נתקשה בעשייתה".

מה בא לבטא מבנה זה של המנורה? המנורה היא סמל לשני צדדים הקיימים בעם ישראל. מצד אחד יש לכל אחד מאיתנו צד פרטי השונה ונבדל מחברו, ומצד שני - כולנו מאוחדים וקשורים זה בזה. המנורה נעשתה ממקשה אחת, דבר המבטא את החיבור, הקישור והערבות של כל ישראל זה לזה, ומצד שני היא התפרטה מתוך כך לפרטי פרטים קטנים - כפתור, פרח, קנה וכן הלאה - דבר המבטא את הייחודיות והשונות של כל אחד.

חידה!

בעלון מוזכר אליהו הנביא. זהו את הנביאים הבאים:

- משח שני מלכים בישראל
[] [] [] [] [] []
- היה בירושלים בזמן החורבן
[] [] [] [] [] []
- היה ממשיכו של אליהו
[] [] [] [] [] []
- הנביא האחרון בתנ"ך
[] [] [] [] [] []

(אָבָא, אֶלְיָהוּ, אֶלְיָהוּ, אֶלְיָהוּ, אֶלְיָהוּ, אֶלְיָהוּ)

שאלות השבוע

- מי נקראים "אדם" ואינם בני אדם?
- מה עשו עם האש שעל מזבח הנחשת בזמן המסעות?
- מאיזו ארץ הביא שלמה המלך זהב?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* כפיקוח רואה חשבון

